

Назавжди в пам'яті гощанців

Сьогодні день визволення Гощі від німецько-фашистських загарбників. Лихоліття війни не обминули і наш районний центр. Масовий розстріл невинних людей біля стіни в парку і євреїв біля Агатівки, згарища будинків, пограбовані приміщення установ, крамниць. З перших днів окупації фашистами нашого краю серед мирних людей зростає гнів, опір народу ненависним ворогам. Про це пише докладно наш земляк, Герой Радянського Союзу Терентій Федорович Новак у своїх книгах «Поєдинок», «Пароль відомий небагатьом», «Армія Людова».

Народився Т. Ф. Новак 10 жовтня 1912 року, помер в серпні 1983 року. Звання Героя йому присвоєно в 1965 році. Похований у Гощі на кладовищі. Терентію Федоровичу встановлено пам'ятник, а на приміщенні середньої школи — скульптурний портрет-барельєф. В роки війни був одним з видатних організаторів рівненського антифашистського підпілля.

На той же час, в кінці 1941 року, і в Гощі була створена підпільна організація, куди ввійшли В. Соловйов, Г. Гапончук, О. Солім-

чук, Н. Білоус, П. Далуко, брат і сестра Т. Ф. Новака Іван і Устина та інші. Кілька слів про В. Соловйова. Як аспірант нафтового інституту в Москві на початку війни, він з групою студентів був на практиці на Военно-Грузинській дорозі. Там застала його війна. Невдовзі офіцер Соловйов брав участь в тяжких боях за Київ, де потрапив у полон і був доставлений в табір військовополонених у Рівному. При допомозі підпільників йому вдалося втекти. Разом з мертвими смливиця було вивезено за межі табору. А потім Соловйов потрапив у М'ятин, де віднайшов знайомих з числа радянських військовополонених-втікачів, зати́м перебував у Колесниках, а звідти перебрався у Симонів, потім — у Гощу. Тут, у нашому селищі, його підмітили патріоти, зати́м він став організатором підпілля. Підпільники писали листівки, стежили за рухом німецької військової техніки по дорозі Львів-Київ, а дані про це передавали в партизанський загін. Ними було також встановлено зв'язок зі співробітником управи Г. Я. Сидьом, при допомозі якого у підпільників з'явилися чисті бланки паспортів, «аусвайсів», різних карток для виготовлення документів.

Однією зі справ підпільників була відправка військовополонених у партизанський загін, а Володимир Соловйов був знайомий з більшістю полонених, які знаходилися в селах району.

Тоді в Гощі фашисти розквартирували так званий підрозділ вірменських легіонерів. З них гітлерівці силкувались зліпити націоналістичні формування.

Одягали в німецьку форму і намагались використати на своєму боці. З ними підпільники встановили зв'язок і багатьох переправили до партизанів. В цій акції брала участь сестра Терентія Устина Новак.

Патріоти-гощанці дістають і ховають зброю, в селах створюють підпільні осередки. Активно діяла така група підпільників з колишніх військовополонених в Тучині під керівництвом Захар'єва. Група вела активну роботу серед населення, вивела з ладу фабрику. Вже навесні 1943 року підпільні групи опору діяли також в селах Синів, Русівель, Симонів, Бабин, Рясники й інших. Героїчно загинув у боротьбі з ворогом керівник підпілля у Рясниках Прокіп Кульбенко.

Підпільники вносили плутанину в облік посівних площ, збільшуючи кількість «вимоклих», «вимерзлих», «вигорілих» ділянок, щоб втаїти від ворога кількість вирощеного зерна, цукрових буряків тощо.

Кожен рік все більше віддаляє нас від тих героїчних подій. Чимало героїв пішло з життя. Але діла їх не забути, слава не в'яне.

Влітку минулого року в Сарнах відбувся зліт підпільників і партизанів нашої області. Там з нашого району були партизани С. Шнайдер, П. Коренчук, Катерина і Ганна Томчуки (з Вінницького підпілля). Устина Новак була відсутня через хворобу. Всі вони старенькі, живуть спогадами своєї воєнної молодості. Їх боротьба і навіть смерть стали священним подвигом в ім'я Батьківщини.

Олександр ГОНЧАР.
На фото: Т. Ф. НОВАК.